

uvodnik Foreword

Teče i teče, teče jedan slap...

Alfred Schneider*

Poput slapa u Cesarićevoj pjesmi teče rijeka kršćanstva. Teče i teče. Sve ispunja svojim svjetlom, daje odgovor na vjekovna pitanja. Obiluje, međutim, i sama pitanjima, malenim i velikim. Malenim: »Što u njem znači moja mala kap?« i jasan odgovor: »Taj san u slapu da bi mogo sjati/ i moja kaplja pomaže ga tkati.« No tu su i svemirski velika pitanja: »Tko je taj čovjek da mu se vjetrovi i more pokoravaju?« (Mk 4,43), a On mirno spava, dok se njegovi učenici očajnički bore protiv olujnoga nevremena. Odgovor ostaje do kraja vremena nedorečen. Uza sve što vjera o tom čovjeku kaže, a mi prihvaćamo, njegovi obrisi uvijek nadilaze sve okvire našega znanja. Isus ostaje neprestan predmet našega traženja, neprekinut izazov. Upravo nam je to potrebno. Svjetlo možeš uživati samo ako živiš pod reflektorima vjekovnih pitanja, ako upijaš u sebe zagonetno svjetlo tih pitanja. Također, ako pronalaziš u svome srcu nova pitanja pa u potrazi za odgovorom udišeš svježinu vječnoga života. Na taj način obnavljaš životvornu snagu struje koja te rodila.

Od vremena do vremena, u dvotisućljetnoj struji ove rijeke, kršćanin dobiva poticaj dublje ući u svoje korijene, obnoviti opojnu svježinu svoje vjere, njezine izvore, sve dublje otkrivati bogatstvo njezina sadržaja. On poduzima obnove velikoga stila. Intenzivnije im posvećuje razdoblje jedne kalendarske godine pa je naziva godinom vjere. Pokrenuo ju je papa Benedikt XVI. Tom godinom vjere upravo plovi lada Crkve. Četrdeset godina ranije učinio je slično i papa Pavao VI. Još se sjećamo tadašnjih hodočašća i molitava. Međutim, ova posljednja godina vjere u sebi nosi naboj s kojim se prijašnji koraci ne mogu ni usporediti. Još nije protekla ni polovica njezine predviđene duljine kad je poput groma odjeknula vijest da papa koji ju je pokrenuo napušta svoju službu. Taj čin pokreće nova pitanja. Pitanja o smislu povijesti. Nosi u sebi značenje nabujale zrelosti u vjerskome životu koji i nakon dvije tisuće godina njezina putovanja ostaje isti, a donosi uvijek nova iznenađenja.

Promotrimo tu bujnost. Možda ćemo se razočarati. Čime ćemo ispuniti ovu milosnu godinu, što unosimo u nju? Uranjajući u izvore, pojimo svoje kapljice njihovom opojnom snagom. Čitamo ustrajnije Sveto pismo i čitajući razmatramo Isusovo lice. Oduševljavamo se njegovom ljepotom i svoj svakodnevni život preispitujemo prema mjerilu toga lica. Velik program! Međutim, budimo iskreni

* Prof. dr. sc. Alfred Schneider, profesor u miru Filozofsko-teološkog instituta Družbe Isusove u Zagrebu. Adresa: Jordanovac 110, p. p. 169, 10 000 Zagreb, Hrvatska.

i ponizni. Po svoj ćemo prilici na kraju biti nezadovoljni vidljivim napretkom i tješit ćemo se tek time da je tijekom ove godine Nebo malo češće nego inače čulo vapaj odozdo: »Vjerujem! Gospodine, pomози mojoj nevjeri« (Mk 9, 24). To je sve što doista možemo. Hoćemo li biti zadovoljni time? Da i ne. Velikopotezne promjene ionako ne možemo planirati. Daruje ih Bog kad htjedne. A mi samo surađujemo i vapimo.

Možemo, međutim, pogled upraviti na početak i na kraj ove predviđene godine. Ona je zapravo tek minijatura velike godine našega svemirskog putovanja. Bacimo, dakle, pogled na početak i svršetak ove godine. Što nam kaže njezin početak, a što zamišljen i stvaran svršetak milosne godine? Prema papinu određenju, ova je godina vjere počela 7. listopada 2012., a završava 23. studenog ove, 2013. godine. Početak i svršetak? Doista?

Kada je stvarno počela godina vjere, ona velika, nadpovijesna godina? KalendarSKI joj je okvir tek pripomoć da se izdignemo iznad njezine vremenom okovane struje pa da doživimo potres njezina početka i svršetka. Taj spasonosni potres, taj pohod svjetla kroz tamu svijeta krenuo je onoga trenutka kad se zemljom počeo razlijevati zvonki glas utjelovljenoga Božjeg Sina. Zbilo se to poslije njegova krštenja i pomazanja Duhom Svetim na Jordanu. Slušajući njegov glas, čovjek je prvi put punim plućima udahnuo svjež zrak Božjega Duha. Kako je samo bio čaroban taj prvi udisaj nakon tisućljetnoga grcanja u zagušljivoj atmosferi koja je kao mōra ležala nad svim prostorima i nad svim srcima okovanim prvim grijehom. »Nemamo sada vojvode, proroka, kneza...« (Dan 3, 38), stenjale su umorne duše. Taj si presretan trenutak valja dočarati kad govorimo o obnovi vjere. Izdaleka su ga slutile i za njim uzdisale sve čiste savjesti, a narod Izrael o tom je trenutku primio daleke navještaje. Pritom je neprestano tumarao između nade i beznada. Živio je od nade. Tada odjednom doživje bljesak svjetla. Čarobno iznenađenje. Duhom ispunjen glas ječi i sada u onima koji su ga čuli, od njega živjeli i pronosili ga svim prostorima. S tim se sretnicima, sa članovima Pracrkve, valja otajstveno sjediniti pa i u molitvenom razgovoru udisati njihov prvotni vjerski dah. Okruženi smo oblakom svjedoka toga velikog trenutka (usp. Heb 1, 12). Udišemo ga čitajući njihove zapise, uspomene njihovih srdaca, plameni trag njihova i našega Duha. U tom je trenutku počela godina vjere. Počela je i stalno nanovo počinje. Stvara novi svijet u našim srcima i u našem mučnome, a ipak tako lijepom svijetu. I mi ga stvaramo u zagrljaju s njima.

Pogled nam se, međutim, ne zaustavlja na mnoštvu svjedoka, nego traži prvoga, velikog Svjedoka. Upiremo pogled u Početnika i Dovršitelja vjere, Isusa (Heb 1, 12). On nas vodi u budućnost i svršetak godine vjere. Kako će taj svršetak izgledati? Dogodit će se onoga trenutka kad se Zaručnik pojavi na oblacima nebeskim, a vjera prijede u gledanje. Bit će to bljesak svjetla silniji od onoga početnog. Teže je, međutim, o njemu razmišljati. Teže i lakše. Jer svjedoci nisu o njemu progovorili tako slikovito kao o prvome. Oni su ga, kao i mi, tek u daljini vjerom gledali. Svjedoci ćemo biti mi svi, a još čekamo i šutimo. O tom je trenutku, o svom Času progovorio On sam, veliki svjedok, a time ga je zavio u još dublju tajnovitost. Njegov je eshatološki govor u nekim razdobljima čak izazivao

strah pred Suce. Strah nije ipak preuzeo vlast nad kršćanskim srcima jer je uspomena na njegovu dobrotu jača od svakoga straha, a u izabranim trenucima povijesti urodila je čežnjom. Pokušajmo je u ovome trenutku probuditi u sebi, njome nastaviti i zaključiti godinu vjere. Potražimo svjedoke i zamolimo ih da nam izmole vjeru u Onoga koji dolazi i već je na vidiku. Obnovimo nadu u Njega i njegov velik Trenutak, njegov Čas, kako ga je rado nazivao, a njegov nam je prvi učenik doviknuo: »Budite uvijek spremni položiti račun o nadi koja je u vama« (1 Pet 3, 15). Nada je naš identitet. U svijetu punome varke, privida, laži i poluistine budite vjerni svomu idenitetu. U čemu je, dakle, identitet kršćanske nade? Nada je linija razgraničenja između svjetova: onoga koji sve gradi od materijala što ga drži u rukama i gleda očima te onoga drugog svijeta koji ništa ne vidi nego čuje riječ: tvoje će potomstvo biti brojnije od zvijezda na nebu. Onaj prvi svijet gradi velebnе zgrade koje sve doživljavaju sudbinu babilonske kule i na kraju postaju ruševine. Naprotiv, ovaj drugi sve gradi na riječima koje je čuo. Abraham je početnik ovoga drugog svijeta. Povjerovao je riječima koje su mu odozgo upravljene i tom je vjerom spasio sebe i sav svijet. Pokrenula se struja vjere jača od svih ostalih, svih protivnih struja. Abraham je godinama promatrao nebeski svod i brojio zvijezde. U svakoj je vidio svoje potomke. Još nisu u njegovima očima bili opipljiva stvarnost, ali su to sve više bivali snagom riječi koja ih je bila obećala. Ta je riječ živjela u njemu i bila glavna stvarnost njegova života, jača od svih vidljivih i opipljivih stvarnosti. U svim strujama i kušnjama. Abraham je samo vjerovao i po tome postao otac i učitelj vjere. Vjerovao je u nadu protiv svake nade. Na vrhuncu vjere, kao otac i učitelj, nije on sâm. Kéi ga je nadmašila nakon dvije tisuće godina. Čula je riječ: »Začet ćeš i roditi sina. On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega i vladat će Davidovim prijestoljem uvijek« (Lk 1, 26–38). Marija je povjerovala obećanju i ustrajalala u toj vjeri, pa i onda kad ga je vidjela razbaštinjena i umirućega na križu. Tim je podvigom postala i ostala Majka svih vjernika, Majka i uzor svih koji izričito vjeruju, ali i onih skrivenih, »anonimnih« vjernika. Do vrhunca je oblikovala identitet vjere.

Taj će identitet zanosno opjevati jedan od prvih svjedoka, pronositelja nade: »Njega vi ljubite iako ga ne vidjeste, u njega iako ga još ne gledate vjerujete te klikćete od radosti neizrecive i proslavljene« (1 Pet 1, 8–9). Neizreciva i proslavljena radost predokus je onoga bljeska svjetla koji će obilježiti svršetak godine vjere. Ta će radost nositi u sebi dvostruko iznenađenje. Sve će biti novo, »novo nebo i nova zemlja«. Suvišan je svaki pokušaj dočaravanja toga novog. Bit će to vrhunsko ostvarenje onoga za čim već ovdje čezne svako srce. Bit će posve drukčije, a opet neće biti tude, bit će naše. To će biti njegovo najveće iznenađenje. Svi će tada biti prepoznatljivi po glasu. Odjeveni u dvostruko iznenađenje. Iznenadit ćemo se kad u tome novom svjetlu prepoznamo svaki trenutak ovoga putovanja. Već smo ga na putovanju zemljom u sebi nosili i uživali. Svaki trenutak susreta s »Početnikom i Dovršiteljem vjere« bio je doživljaj konačnoga susreta. Po vjeri čovjek već boravi u vječnosti. Što mu vjera više oblikuje život, to jače ona prodire u iskustvo... i stvara nebo na zemlji.

»Naša je domovina na nebesima« (2 Kor 5, 7) — a na zemlji smo stranci. Jesmo li doista stranci? Ovo vjekovno pitanje traži odgovor iz vječnih stanova. I došao je. Kad su apostoli ispratili Isusa na goru uzašašća, a oblak ga oteo njihovim čeznutljivim pogledima, stadoše kraj njih dva anđela s riječima: »Galilejci, što stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus koji je od vas uznesen u nebo, isto će tako doći, kao što ste vidjeli da odlazi u nebo« (Dj 1, 11). Vaša zadaća nije od sada samo pogledom probijati oblake ne bi li obnovili njegovu nezaboravnu sliku, nego vratiti se u Jeruzalem i prepoznavati ga na licu svakoga brata i sestre, pronositi ga svim sredinama. I doista, s radošću se vratiše i prihvatiše posla. I napuniše svijet njegovom riječju. Posvuda prepoznavaju lica koja traže Isusa. Donose im ga riječju i djelom. Međutim, nisu zaboravili tražiti sjaj njegova lica. Gledaju i dalje u nebo i otkrivaju ga kako kraljuje onkraj oblaka, kako sjeda zdesna Ocu, sav svemir ispunja odonud svojim svjetlom, a sva su mu Vrhovništva i Vlasti podvrgnuti (usp. Ef 1, 20sl). U trenutcima progona i kušnjā, umornosti i klonulosti, izoštrit će se taj pogled, a u knjizi Otkrivenja unaprijed će zablistati pobjeda svršetka i uvjerljivo će ocrtati Njegov lik. Kršćani će do kraja vremena ostati razapeti izedu dvaju pogleda: onoga prema nebu, gdje Isusa vide u slavi i onoga na zemlju, gdje im dolazi ususret preko svih koji su ga gladni. Ovo raspeće između pogleda, onoga na nebo i ovoga na zemlju, bit će do vijeka njihov križ i zadaća. Ravnoteža između tih dvaju pogleda do kraja je kamen kušnje njihova identiteta i izvor njihove snage.

Zaključimo: stranci ili ukućani — putnici? Odgovor nalazimo u imenima dvojice posljednjih, još živućih rimskih biskupa: Benedikta XVI. i Franje. Sveti Benedikt iz Nursije (480.–547.) otac je zapadnoga monaštva i graditelj kršćanske Europe, sve njezine kulture na temelju načela *ora et labora* — moli i radi. Izvan toga načela nema ni kulture ni Europe. Sveti Franjo Asiški (1186.–1226.) poljubio je gubavca i time proveo temeljni zaokret, najprije u vlastitome srcu, a onda i u svima koji vide da se kuća europske obitelji počinje rušiti i da je treba popravljati. No ne radi se samo o Europi, u pitanju je cijeli svijet. U prvoj propovijedi koju je izrekao na talijanskome jeziku, papa Franjo ističe da je potrebno: *camminare, edificare, confessare* — hodati, izgrađivati, ispovijedati. Svjedočiti Krista uvijek i svugdje. Ne stojimo, nego koračamo prema vječnosti. U vjeri hodimo, ne u gledanju. Naš je cilj biti s Bogom zauvijek. Početak je ovdje, a završetak u vječnosti.